

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

ԵՄ ՏԵՄՊՈՒՄ ծրագրի աջակցությամբ

Ուսանողների մասնակցության ուղեցույց

Համալսարան-աշխատաշուկա ազգային ցանց

ԱՐԱՐԱՏ

«Համալսարան-գործատու»
հայկական համակարգող գործակալություն

www.ararattempus.org

Այս ծրագիրը ֆինանսավորվել է Եվրոպական Հանձնաժողովի աջակցությամբ: Սույն հրատարակությունը արտացոլում է միայն հեղինակների տեսակետները, և Հանձնաժողովը պատասխանատվություն չի կրում դրանում պարունակվող տեղեկատվության օգտագործման համար:

«Համալսարան-գործատու» հայկական համակարգող գործակալություն

**Ուսանողների մասնակցության
ուղեցույց**

Համալսարան-աշխատաշուկա ազգային ցանց

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

Այս ծրագիրը ֆինանսավորվել է Եվրոպական
Հանձնաժողովի աջակցությամբ: Սույն հրատարակությունը
արտացոլում է միայն հեղինակների տեսակետները, և Հանձնաժողովը
պատասխանատվություն չի կրում դրանում պարունակվող
տեղեկատվության օգտագործման համար:

Բովանդակություն

Ներածություն	4
1. Ինչու է կարևոր ուսանողների համար մասնակցությունը.....	7
2. Համալսարան-աշխատաշուկաերկխոսությունում ՀԱՀՄ և ՀԱԱՑ դերը	10
3. Ո՞րոնք են շահակիցների օգուտներն այս գործընթացներից	19
Եզրակացություն	23

Ներածություն

Կրթությունը հաճախ դիտվում է՝ որպես աղքատության դեմ պայքարի վճռորոշ նշանակություն ունեցող քաղաքականության գործիք, քանի որ այն կարող է օգնել անհատներին ձեռք բերելու ավելի լավ աշխատանք, բարձրացնելու տնօրինվող եկամուտները և նպաստելու իրենց կենսապայմանների բարելավմանը: Եվ ձեռք շնորհվող դրակավորումներն առկա աշխատատեղերի համար աշխատանքային պայքարում հիմնական ակտիվներն են:

Ներկա օրերում բարձրագույն ուսումնական հաստատություն ընդունվելը ակամա, մեքենայաբար կատարվող քայլ է, քանի որ ուսանողները վստահ չեն, որ համալսարանական կրթություն ձեռքբերելը կապահովի վերջիններիս լիարժեք մասնագիտական առաջխաղացմամբ: Ավարտելուց հետո շրջանավարտներն իրենց զգում են ոչ ամբողջապես պատրաստ իրենց մասնագիտությամբ աշխատանք կատարելու համար:

Այսօր առանց համալսարանների և գործարար աշխարհի միջև կապերի աշխարհն անըմբռնելի է, գործարար աշխարհի հետ համագործակցության մասին քննարկումները դիտվում են ոչ թե համալսարան-գործատու կապի անհրաժեշտության տեսանկյունից, այլ այն համատեքստում, թե ինչպես լավագույն ձևով համագործակցել, որ դա բոլոր շահակիցների համար լինի օգտակար: Անընդունելի է, որ ուսանողները պատրաստ են «տեսականորեն», որը գործնականում նշանակում է առանց աշխարհի մասին հստակ պատկերացման և աշխատաշուկա մտնելու պատրաստվածության, հետազոտողների պարագայում՝ առանց իրենց ուսումնասիրության գործնական կիրառման, հետևապես արդյունքում գործարար աշխարհն էլ չի ստանում ոչ՝ նոր և նորարական արտադրանք ու գործընթացներ, ոչ՝ համարժեքորեն կրթված և հմտացած մարդկային ռեսուրսներ:

Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ինքնագնա-

հատականն ու կարևորությունը բարձր կմնա միայն այն դեպքում, երբ վերջիններս հաջողեն ընդունելու ժամանակակից փոփոխվող հասարակարգի կողմից ներկայացվող մարտահրավերները: Սա չի կարող հաջողությամբ իրագործվել՝ օգտագործելով հին մոտեցումներ, ռազմավարություններ և կառուցվածքներ: Ներկայումս մենք պետք է հաշվի առնենք գլոբալացումը, տեխնոլոգիական զարգացումներն, ինչպես նաև շրջական միջավայրի գործոններն ու սպառողական կողմնորոշումը:

Անհրաժեշտ է նշել, որ կրթական հատվածի և աշխատաշուկայի միջև երկխոսությունը բարելավման կարիք ունի: Գործատուների և բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների միջև համագործակցությունը նպաստում է գիտելիքի փոխանցմանն ու հաղորդմանը, օգնում է ստեղծելու գործընկերային երկարաժամկետ հարաբերություններ և հնարավորություններ ուղղորդելու նորարարությունները: Աշխատաշուկայի հետ սերտ համագործակցությունը համալսարաններին օգնում է այնպիսի կրթական ծրագրեր մշակել, որոնք համապատասխանում են և բավարարում անհատների ու հասարակության կարիքներին, շրջանավարտներին՝ «սպառազինում» են աշխատաշուկայի համար անհրաժեշտ հմտություններով և մտածելակերպով:

Աշխատանքին միտված կրթական ծրագրերը ողջ աշխարհում կիրառվում են զարգացնելու այնպիսի հմտություններ, գիտելիք, վարվելակերպ և գիտակցություն, որոնք ուսանողներին անհրաժեշտ են իրենց մասնագիտական ապագա զբաղվածության ու գործունեության համար: Աշխատանքին միտված կրթությունը երեք հիմնական մասնակիցների միջև համագործակցությունն է՝ ուսանողների, գործատուների և համալսարանների: Այն իր արտահայտությունն է գտնում որպես ուսանողների համար նշանակալի առավելություն:

Բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ-գործատուներ երկխոսությանը վերաբերող հիմնական խնդիրն այն է, թե ինչ

նախաձեռնություններ և քաղաքականության ինչպիսի գործիքներ են կիրառվում շրջանավարտների պահանջարկն ու առաջարկը բարելավելու և որպես հետևանք աշխատաշուկայի համապատասխանությունը կրթական ծրագրերին ապահովելու համար:

Մասնավորապես, մի շարք այլ հարցեր ևս առաջանում են: Օրինակ, ինչպես է ձեռք բերվում հավասարակշռությունը առաջարկի և պահանջարկի միջև և ինչ միջոցներ են կիրառվում անհամապատասխանության դեպքում: Ինչպիսին է տեղեկատվական համակարգերի հետ աշխատանքի փորձը շրջանավարտների՝ աշխատանքի ընդունման վերաբերյալ: Արդյո՞ք շրջանավարտների՝ աշխատանքի ընդունման վերաբերյալ տեղեկատվությունը նաև հավաքվում է ավելի երկար ժամանակահատվածի համար վերահսկելու շրջանավարտների մասնագիտական առաջխաղացումը: Ինչ է հայտնի հետևանքների ու արդյունքների մասին:

Անհնար է պատասխանել վերոնշյալ բոլոր հարցերին: Եվ ներկայումս հայաստանյան կրթական համակարգի զարգացումը խոչընդոտող գործոններից մեկը աշխատաշուկայի և մասնագիտական կրթության միջև թույլ կապերն են: Բարձրագույն կրթության և արդյունաբերության միջև մեկուսացման և տարանջատման խնդրի լուծման, աշխատաշուկայի և համալսարանների խզումը հաղթահարելու համար «Արարատ» («Համալսարան-գործատու» հայկական համակարգող գործակալություն, №-530321-TEMPUS-1-2012-1-AM-TEMPUS-SMHES) ծրագիրը կմիավորի այս երկու հատվածները ապահովելու բարձրագույն կրթության համապատասխանությունն աշխատաշուկայի պահանջներին:

1. Ինչու է կարևոր ուսանողների համար մասնակցությունը

«Պետությունները պետք է ջանքեր գործադրեն սահմանելու և տարբերելու զբաղվածությունն ու աշխատանքի ընդունումը, քանի որ վերոնշյալները երկու տարբեր հայեցակարգեր են ներկայացնում: Աշխատանքի ընդունումը պետք է դիտարկվի որպես կարողություն սովորելու և զբաղվածություն ձեռք բերելու մինչդեռ զբաղվածությունը աշխատանքի փաստացի ձեռքբերումն է: Բարձրագույն կրթական համակարգերը չպետք է մշակվեն աշխատաշուկայի կարիքներին համապատասխանելու համար, այլ հարմարեցվեն և փոփոխության ենթարկվեն հասարակության կարիքներին համապատասխան՝ շրջանավարտների աշխատանքի ընդունման ապահովման խնդրիների քննարկման ժամանակ ուշադրության կենտրոնում պահելով կրթական ծրագրերի և մասնագիտությունների ամբողջականությունն ու բազմազանությունը: Ազգային մակարդակներում մշակված քաղաքականությունները պետք է հստակորեն արտացոլեն այս մոտեցումը և համոզվածությունն այն հարցում, որ բարձրագույն կրթական համակարգերում որոշումների կայացման գործընթացում կկիրառվի այդ մոտեցումը»:¹

Ներկայումս գործատուների առջև ծառայած հիմնական խնդիրներն են՝

- անփորձ աշխատողին սովորեցնելու, պատրաստելու և սխալներն ուղղելու բարձր ծախսերը,
- բավական բարդ է հարցազրույցից հասկանալ, թե որ թեկնածուն է իրականում ավելի լավ աշխատող (կատարված աշխատանքի և ինքնամարկետինգի միջև եղած բացը),
- փորձառու աշխատողին կորցնելու ռիսկը,
- բարձր աշխատավարձեր վճարելու ֆինանսական անբավարար միջոցները,

¹ <http://bologna-yerevan2015.ehea.info/files/ESU%20Bologna%20With%20Student%20Eyes%202015-Executive%20Summary.pdf>

- ինքնավարությունն աշխատավայրում (դայմկ, թե՛ վերահսկող),
- զգացմունքային ինտելեկտի պակասը,
- պահանջվող կոմպետենցիաները վեր հանելու ճախողումը, տեղական շուկայի անկարողությունը կրթական գործընթացում գործելու որպես ակտիվ շահակից:

Մեկ այլ խնդիրը ուսանողների շրջանում իրազեկվածության բաժրացումն է մասնագիտական առաջխաղացման հնարավոր ուղիների և զբաղվածության համար անհրաժեշտ հմտությունների մասին: Վերջինիս հետ միասին թե՛ տնտեսական, թե՛ հասարակական տարանջատումը դեպի աշխատաշուկան բարձրագույն կրթության կողմնորոշումը դարձնում են բավականին բարդ և ստեղծում են աշխատուժի շարժունության համար լրացուցիչ խոչընդոտներ:

Այս համատեքստում ուսանողների՝ գործատուների և բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների միջև համագործակցությանը մասնակցության շարժառիթներն են՝

- համալսարանում կատարվող կրթական շարունակական բարեփոխումներին մասնակցություն,,
- կրթական գործընթացներում ուսանողների դերի կարևորության ընդգծում,
- կրթական ծրագրերի փոփոխում, այդ թվում նաև ուսանողների պահանջներին համապատասխան,
- աշխատաշուկայում ուսանողների և շրջանավարտների մրցունակության բարձրացում,
- ուսանողներին և շրջանավարտներին իրենց մասնագիտական հմտությունների զարգացման գործում օգնություն,
- ուսանողներին և շրջանավարտներին իրենց մասնագիտական գիտելիքն արժևորելու գործընթացում օգնություն,
- իրենց կրթությանը համապատասխան ոլորտում աշխատանք գտնելու գործընթացի մենթորություն:

Ուսանողները ընդգրկված են լինելու հետևյալ գործողություններում՝

- կրթական վերջնարդյունքների մշակման աշխատաժողովներ,
- կրթական վերջնարդյունքների մասին կլոր սեղան քննարկումներ,
- համապատասխան կրթական ծրագրերի ուսումնասիրություն ուսանողների կողմից,
- ներկայացվող առաջարկների հետ փորձառության արդյունավետության գնահատում,
- ուսանողների ֆոկուս խմբերով քննարկումներ կրթական ծրագրերի արդյունավետության մասին,
- ուսանողներ-գործատուներ համագործակցության հաստատում և ամրապնդում
- համագործակցություն երիտասարդական և ուսանողական կազմակերպությունների ու ձեռնարկատերերի հետ:

2. Համալսարան-աշխատաշուկա երկխոսությունում ՀԱՀՄ և ՀԱԱՑ դերը

Համալսարան-աշխատաշուկա ազգային ցանցը (ՀԱԱՑ), ուսանողական կարիերայի կենտրոնները և շրջանավարտների միությունները օժանդակելու են համալսարանների և գործատուների միջև համագործակցությանը՝ ապահովելով ակտիվ երկխոսություն համալսարանների և գործատուների միջև բացահայտելու համար աշխատաշուկայի կարիքները, հաղորդելու համալսարաններին այդ կարիքները, զարգացնելու ծրագրային մակարդակում հիմնական կրթական վերջնարդյունքները, վերջիններս պահելու ժամանակակից և ընդունելի իրական կյանքում, և այսպիսով, որակավորումների ազգային շրջանակի (ՈԱՇ) գործառնությունն ապահովելու նպատակով:

Վերջնարդյունքների սկզբունքը ենթադրում է՝

- ՀԱԱՑ և համալսարանական կենտրոնների գործառնությունը համալսարանների և տարածաշրջանային գործատուների միջև համագործակցությունը խթանելու համար
- Տեղեկատվական բազայի և համապատասխան գործիքների մշակումը ՀԱԱՑ-ը գործարկելու և շնորհվող որակավորումների ու համալսարանների կարիքների մասին համալսարանների և աշխատաշուկայի միջև ակտիվ երկխոսություն ձևավորելու համար
- Համալսարանի այն անձնակազմի կարողությունների զարգացումը, ովքեր ու նակ են ապահովելու ակտիվ համագործակցություն և պահպանելու համալսարանների ու գործատուների միջև վստահելի և կայուն կապեր
- Ինքնավավերացված որակավորումների ոլորտային շրջանակները և վերանայված վերջնարդյունքները ճարտարապետության/տեղեկատվական տեխնոլոգիաների, մենեջմենթի, կրթության/մանկավարժության ոլորտների համար:

Այսպիսով, ՀԱԱՑ-ի հիմնումը, միավորելով համալսարան-աշխատաշուկա համագործակցության միավորները(ՀԱՀՄ), կապահովի բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների և տարածաշրջանային գործատուների կապը բարձրագույն կրթությունը վերափոխելու ջանքերն իրագործելու գործընթացում ավելի լավ ծառայեցնելու վերջինիս հետազոտական, կրթական պլանավորման և գնահատման նպատակներին: Ցանցն ապահովելու է երկու կողմերի միջև կապերը ձևավորելով ակտիվ երկխոսություն շահակիցների միջև, բացահայտելով աշխատաշուկայի կարիքները և փոխանցելով վերջիններս բարձրագույն կրթության հասված: Իրենց հերթին, համալսարանները ստեղծելու են կամ վերագործարկելու կարիերայի կենտրոններ և շրջանավարտների միություններ: Այս ռազմավարական կարևորը միավորները տեղեկատվական բազաներ են ձևավորելու և պահպանելու, որն ապահովելու է շրջանավարտների կողմից հետադարձ կապի մշտական ստացում ձեռքբերված կրթության կիրառելիության, հետագա զարգացման միտումների, հետավարտական զբաղվածության տվյալների, կարիերայի առաջխաղացման և շրջանավարտների անհատական կարիերայի վերաբերյալ:

ՀԱՀՄ պատասխանատու են պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի և գործատուների, ուսանողների և շրջանավարտների ջանքերը միավորելու գործում կրթական վերջնարդյունքների ձևավորման և շարունական վերանայման համար երկրի տնտեսական զարգացման ապահովման համար: ՀԱԱՑ նպաստում է ՀԱՀՄ գործողությունների կատարմանը, խթանում տարբեր շահակիցների միջև փոխգործակցությունը, մասնագիտական կրթության և աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխանության ապահովման համար: Հետևապես, ուսանողները կլինեն զբաղվածության վերաբերյալ աշխատաշուկայի պահանջների մասին անհրաժեշտ հմտություններով և գիտելիքով զինված և ունակ բավարարելու այդ պահանջները:

ՀԱԱՅ ստեղծաման հիմնական նպատակը Հայաստանում բարձրագույն կրթությունը ժամանակակից դարձնելն է՝ ապահովելով վերջինիս համապատասխանությունը աշխատաշուկայի շարունակաբար փոփոխվող պահանջներին:

ՀԱԱՅ-ն հանդիսանում է տվյալների հավաքագրման, ներդրման, մշակման և պահպանման համակարգ: Այս համակարգը ապահովում է ուսումնական հաստատություններից և աշխատաշուկայից տեղեկատվության ստացումը և ստացված տվյալների խմբավորումը՝ դյուրացնելով տվյալների վերլուծությունը:

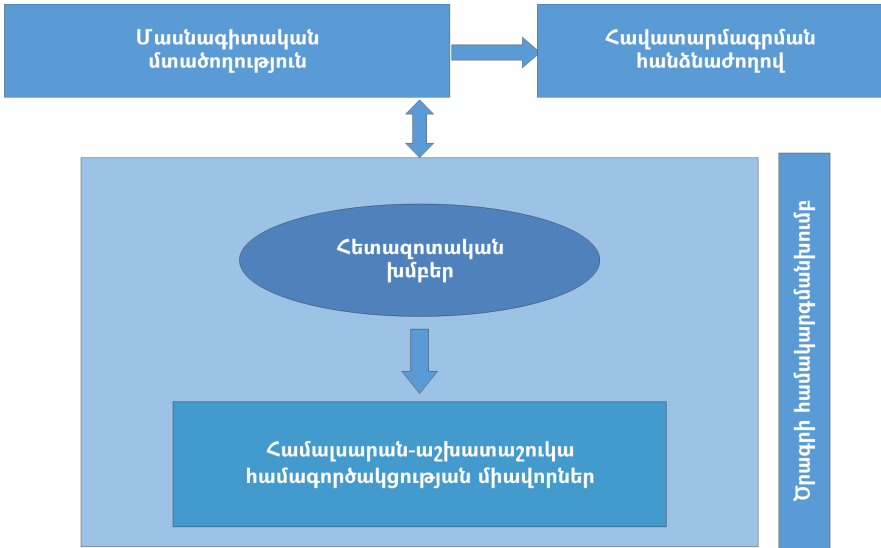
ՀԱԱՅ-ը տեղակայված է մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն հիմնադրամում (այսուհետ՝ ՈԱԱԿ) և դրա աշխատանքները համակարգվում են ՈԱԱԿ-ի համապատասխան մասնագետների՝ Ծրագրի համակարգման խմբի կողմից:

ՀԱԱՅ-ի գործունեությունը ապահովում են հետևյալ միավորները՝

- ա) Ոլորտային հանձնաժողովները,
- բ) Ծրագրի համակարգման խումբը,
- գ) Հետազոտական խմբերը,
- դ) Համալսարան-աշխատաշուկա համագործակցության միավորները:

ՀԱԱՅ-ի կառավարման և գործարկման գծապատկերները ստորև:

Գծապատկեր 1

Ոլորտային հանձնաժողովները ձևավորվում են տվյալ ոլորտի մասնագետներից (փորձագետներից) և պետական կառավարման մարմինների ու մասնավոր հատվածի ներկայացուցիչներից՝ գործատուներից: Ոլորտային հանձնաժողովները սահմանում են հետազոտությունների ոլորտները, առաջնահերթությունները և քննարկում ու հաստատում Հետազոտական խմբերի կողմից կատարված հետազոտությունների արդյունքները: Կազմված լինելով տվյալ ոլորտի առաջավոր, ոլորտին և ոլորտում աշխատող մասնագետներին քաջատեղյակ անդամներից՝ Ոլորտային հանձնաժողովները կձևավորեն և պարբերաբար կթարմացնեն ոլորտի փորձագետների բազան:

Ոլորտային հանձնաժողովների գործառույթներն են.

- Ոլորտի հետազոտությունների ռազմավարական ուղղությունների և ժամանակացույցի մշակում:
- Ծրագրի համակարգման խմբի հետ համատեղ հետազոտու-

թյան շրջանակի սահմանում՝ ներառյալ գործողությունների պլանի մշակումը:

- Հետազոտությունների իրականացման համար Հետազոտական խմբերի ձևավորում:
- Ծրագրի համակարգման խմբի հետ համատեղ Հետազոտական խմբերի աշխատանքների համակարգում:
- Կատարված հետազոտությունների արդյունքների վերլուծություն:
- Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարությանը (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԳՆ) հավատարմագրման չափանիշներում և ՈԱՇ-ում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացում՝ ելնելով հետազոտությունների արդյունքներից:
- Ոլորտի հետազոտությունների իրականացման գործընթացի կառավարում և որակի վերահսկում սահմանված քաղաքականությանը և գործառույթներին համապատասխանությունն ապահովելու համար:
- Հետազոտությունների արդյունքների ամփոփում և ներկայացում Հավատարմագրման հանձնաժողովի հաստատմանը՝ հաշվի առնելով Ծրագրի համակարգման խմբի կարծիքը:
- Ոլորտի փորձագետների բազայի ձևավորում և պարբերաբար թարմացում՝ բազայում ներառելով փորձագետների վերաբերյալ անհրաժեշտ բոլոր տվյալները:
- ՈԱԱԿ-ի կողմից կազմակերպված հավատարմագրման գործընթացները համակարգողների հարցմանն ի պատասխան փորձագետների բազայից փորձագիտական խմբի անդամների թեկնածությունների տրամադրում:
- Ըստ ոլորտների հավատարմագրման փորձագիտական խմբերի կողմից պատրաստված զեկույցների վերլուծության իրականացում:

➤ Ոլորտում այլ հետազոտությունների իրականացման համար ժամանակավոր աշխատանքային խմբերի ձևավորում:

Ծրագրի համակարգման խումբը համակարգում է Ոլորտային հանձնաժողովի և Հետազոտական խմբերի գործունեությունը՝ մշակելով գործողությունների տարեկան պլաններ և համաձայնեցնելով դրանք ներգրավված մյուս միավորների հետ, ինչպես նաև իրականացնում Համալսարան-աշխատաշուկա կապի ապահովման ներհամալսարանական միավորների կողմից տվյալների մուտքագրման գործընթացի մշտադիտարկում և խնդիրների դեպքում դրանք ներկայացնում է պատասխանատուներին:

Ծրագրի համակարգման խմբի անդամները պետք է.

- 1) մշակեն Ոլորտային հանձնաժողովների գործողությունների տարեկան պլանի նախագծերը և Ոլորտային հանձնաժողովների նախագահների հետ համաձայնեցնելուց հետո ներկայացնեն ՈԱԱԿ-ի Հավատարմագրման հանձնաժողովի հաստատմանը,
- 2) մշակեն ՀԱԱՑ-ի գործողությունների տարեկան պլանի նախագիծը և Ոլորտային հանձնաժողովների նախագահների հետ համաձայնեցնելուց հետո ներկայացնեն Հավատարմագրման հանձնաժողովի հաստատմանը,
- 3) իրականացնեն Ոլորտային հանձնաժողովների և ՀԱԱՑ-ի տարեկան պլանների կատարման մշտադիտարկում և համապատասխան գործընթացի պատասխանատուի հետ,
- 4) համակարգեն Հետազոտական խմբերի աշխատանքները Ոլորտային հանձնաժողովների հետ համատեղ,
- 5) համակարգեն ՀԱԱՑ-ի տեխնիկական սպասարկման և հարցաշարերի մշակման խմբի (անձնակազմի) աշխատանքները,
- 6) մշակեն և ապահովեն ՀԱԱՑ-ի տեխնիկական սպասարկման և հարցաշարերի մշակման խմբի (անձնակազմի) և Համալսարան-աշխատաշուկա կապի ապահովման ներհամալսարանական

միավորների արդյունավետ համագործակցության մեխանիզմները,

- 7) ապահովեն Ոլորտային հանձնաժողովների, Հետազոտական խմբերի և Համալսարան-աշխատաշուկա կապի ապահովման ներհամալսարանական միավորների արդյունավետ համագործակցությունը:

Հետազոտական խմբերը ձևավորվում են Ոլորտային հանձնաժողովների կողմից և միտված են տվյալ ոլորտի կամ դրա մեջ մտնող ուղղությունների կոնկրետ խնդիրների հետազոտության իրականացմանը: Այս խմբերը ձևավորվում են միայն հետազոտության նպատակների և շահակիցների հստակ սահմանումից հետո: Այս մոտեցումը թույլ է տալիս ներգրավել հետազոտության նպատակներին համապատասխան մասնագետներ:

ՀԱԱՑ-ի հետ համագործակցող յուրաքանչյուր Համալսարան ունենում է համալսարան-աշխատաշուկա համագործակցության միավոր: Համալսարան-աշխատաշուկա համագործակցության միավորներն ապահովում են համապատասխան ոլորտի գործատուների և այլ հիմնական շահակիցների (պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմ, շրջանավարտներ, ուսանողներ և այլն) դուրսբերումը, ցուցակագրումը, նրանց հետ կապի հաստատումը և պահպանումը, ինչպես նաև նրանց կողմից ՀԱԱՑ-ի էլեկտրոնային հարցաշարի լրացումը:

ՀԱԱՑ-ի գործունեությունը ապահովող միավորները իրենց իրավասությունների տեսանկյունից փոխկապակցված են և հանդես են գալիս որպես մեկ ընդհանուր միավոր՝ ՀԱԱՑ: Դրանց փոխհամաձայնեցված գործունեությունը ապահովվում է Ծրագրի համակարգման խմբի միջոցով: Արդյուքում՝ ոլորտային հանձնաժողովները ստանձնում են հետազոտական հիմնական ուղղությունների սահմանման և հետազայում դրանց արդյունքների հաստատման պատասխանատվությունը: Համալսարան-աշխատաշուկա համագործակցության

միավորները, հետազոտական և համակարգման խմբերը պատասխանատվություն են կրում հետազոտությունների իրականացման համար:

Միավորն իրականացնում է հետևյալ հիմնական գործառույթները՝

- 1) ԲՈՒՀ-գործատու կապի զարգացման ապահովում և այդ ուղղությամբ ՈԱԱԿ-ին աջակցության տրամադրում:
- 2) Գործատու կազմակերպությունների մասնագիտական կարիքների բացահայտում և վերլուծում, հանդիպումների կազմակերպում գործատուների, ուսանողների, դասախոսների և համալսարանի ղեկավար մարմինների հետ: Վերջնական արդյունքների և տվյալների տրամադրում ՈԱԱԿ-ին:
- 3) Հետադարձ կապի ապահովում համալսարան-ուսանող-գործատու-ՈԱԱԿ ձևաչափով:
- 4) Այլ գործառույթների իրականացում, որոնք կնպաստեն մասնագիտական շուկայի կարիքների բավարարմանը, համալսարան-աշխատաշուկա կապի ամպրապնդմանը և ՈԱԱԿ-ի հետ հարաբերությունների զարգացմանն ու խորացմանը:
- 5) Հետազոտությանը նպաստող նախնական տվյալների հավաքագրում ըստ անհրաժեշտության և տրամադրում պահանջվող ձևաչափերով:
- 6) Պարզաբանող աշխատանքների իրականացում շահակիցների հետ հաղորդակցական վստահության և շահագրգռվածության միջավայրի ձևավորման նպատակով:

ՀԱՀՄ ռազմավարությունը կարող է սահմանվել որպես համալսարան-գործատու գործընկերության բովանդակության փոփոխում և վերջիններիս միջև կայուն հարաբերությունների հաստատում տարբեր միջոցների մշակմամբ և ընդլայնմամբ, որոնցում նրանք կարող են համագործակցել:

ՀԱՀՄ գործողությունների հիմնական նպատակներն են՝

- Աշխատանքային շուկայում մրցունակ կրթական ծրագրերի ներկայացում
- Աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխան կրթական ծրագրերի շարունակական վերանայում
- Կրթական ծրագրերի արդյունավետության գնահատման մեթոդաբանության մշակում (գործիքներ, համագործակցության ձևաչափեր, հետադարձ կապ և այլն)
- ՀԱՀՄ կարողությունների ամրապնդում՝ ներառելով շահակիցների բոլոր խմբերին՝ ուսանողներ, շրջանավարտներ, գործատուներ, պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմ
- Հայկական աշխատաշուկայի հետազոտություն և կարիքների գնահատում, զարգացման մշտադիտարկում
- Շրջանավարտների զբաղվածության դինամիկայի վիճակագրական վերլուծություն:

3. Ո՞րոնք են շահակիցների օգուտներն այս գործընթացներից

Համալսարան-աշխատաշուկա համագործակցությունն ունի տեսանելի արդյունքներ: Ուսանողները բարելավում են իրենց կրթական փորձառությունն ու ապագա աշխատանքի հմտություններն են զարգացնում, ընկերությունները բարձրացնում են իրենց բիզնեսի արդյունավետությունը, հասարակությունը կարող է շահել զբաղվածության և տնօրինվող եկամտի աճի, տեղական մրցունակ արդյունաբերության զարգացման արդյունքում, համալսարանը կարող է իր առաքելությանը հասնել մինչ ակոֆեսորադասախոսական անձնակազմը բարձրացնում է իր հեղինակությունը, ընդլայնում հետազոտությունների շրջանակները և նպաստում համալսարանի դրական կերպարի ձևավորմանը: Տարբեր շահակիցներ տարբեր շահեր են հետապնդում՝ նպաստելով վերոնշյալ համագործակցության զարգացմանը: Ուսանողների համար հիմնական շարժառիթը կապված է տնտեսական ապագա բարեկեցության ապահովման հետ: Կրթական գործընթացին մասնակցությունը, որը հիմնված է համալսարան-գործատու համագործակցության վրա, ենթադրում է որակյալ կրթության տրամադրում, աշխատանքի ընդունման հնարավորությունների ընդլայնում կամ ապագա բիզնես գործարարության համար կայուն հիմքերի ապահովում:

➤ Ուսանողները՝ որպես հիմնական շահակիցներ

Նախ մենք դիտարկում ենք ուսանողների դերը՝ որպես բարձրագույն կրթության հիմնական շահակիցների:

Ուսանողների օգուտները՝ որպես հիմնական շահակիցներ.

- աշխատաշուկայի պահանջների մասին գիտելիքներ՝ համալսարան ընդունվելուց առաջ հնարավորություն ընտրելու աշխատաշուկային համապատասխան մասնագիտություն,
- բարեփոխված կրթական ծրագրեր՝ յուրաքանչյուր կրթական ծրագրի համար սահմանված հստակ վերջնարդյունքներ,
- աշխատաշուկայի կարիքներին համարժեք կրթություն՝ հնա-

- րավորություն ստանալու գործատուին բավարարող կրթություն,
- աշխատանքի ընդունման հնարավորությունների ընդլայնում՝ աշխատանք գտնելու ավելի մեծ հավանականություն,
- շարժունության ընդլայնում՝ հնարավորություն համալսարանն ավարտելուց հետո մասնագիտական հմտությունների և գիտելիքի առավել արդյունավետ օգտագործման:
- Ուսանողները՝ որպես ակադեմիական հասարակության անդամներ

Այս մոտեցումը ենթադրում է ուսանողներին դիտարկել որպես կրթական գործընթացի մասնակիցների, այլ ոչ թե վերջնական արտադրանքի գնորդների կամ սպառողների: Որպես ակադեմիական հասարակության անդամներ՝ ուսանողները ևս պատասխանատվություն են կրում կրթության և այն համալսարանի համար, որն առաջարկում է այդ կրթությունը: Եթե կրթությունը չի բավարարում ներկայացվող պահանջներին, ապա պատասխան արձագանքը պետք է լինի համալսարանի և մատուցած կրթական ծառայությունների բարելավումը և ոչ թե այլ համալսարան գնալը:

Ուսանողները պետք է հստակ պատկերացումներ և սպասելիքներ ունենան բարձրագույն ուսումնական հաստատություններից. սպասելիքներ և ակնկալիքներ, որոնք ոչ միշտ են արդարացվում: Բայց չէ՞ որ իրենք ևս այդ հաստատության մի մասն են կազմում:

Սակայն եթե ուսանողները դադարեն իրենց ընդունելուց որպես համալսարանի և ակադեմիական հասարակության մի մասնիկ, ապա համալսարաններն այս դեպքում լուրջ խնդիրների առջև կկանգնեն: Ըստ էության, նրանք պետք է իրենց դիտարկեն որպես այն համայնքի անդամներ, որն արդեն ազգային սահմաններից դուրս է և միջազգային չափողականություն ունի:

- Ուսանողները՝ որպես քաղաքացիներ
- Բարձրագույն կրթության շարունական բարելավման գործընթացում ազդեցություն:

Այլ շահակիցների դեպքում՝

➤ Գործատուների օգուտները՝

- ավելի լայն հնարավորություններ գտնելու պահանջվող մասնագետներ տվյալ աշխատատեղի համար,
- աշխատատեղի պահանջները բավարարող անձնակազմի վերապատրաստման ցածր ծախսերը,
- տվյալ աշխատատեղի համար մասնագետներին աշխատանքի ընդունելու ցածր ծախսերը,
- կրթական հստակ և որոշակի ծրագրերը տվյալ մասնագիտության համար:

➤ Պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի օգուտները՝

- տվյալ ոլորտում դասավանդման հստակ մեթոդների ընտրություն,
- ավելի շատ ուսանողներ ունենալու հնարավորություն,
- աշխատաշուկայից հետադարձ կապի շարունակական ստացում, տեղեկատվության ձեռքբերում աշխատաշուկայի զարգացման միտումների ու պահանջների, հստակ մասնագիտության վերջին նորությունների մասին:

«ԵԲԿՏ-ի հիմնական նպատակն է շրջանավարտներին իրենց աշխատանքային գործունեության ընթացքում ապահովել աշխատանքային և ինքնազբաղվածության ավելի լայն հնարավորություններով և անել դա անընդհատ թարմացվող աշխատանքային պրոֆիլների ստեղծմամբ, որոնք կհամապատասխանեն տեխնոլոգիական զարգացումներով պայմանավորված արագորեն փոփոխվող աշխատաշուկաների պահանջներին: Մենք պետք է վստահ լինենք, որ յուրաքանչյուր ուսումնական ցիկլի վերջում շրջանավարտները կտիրապետեն այն բոլոր հմտություններին, որոնք հնարավորություն կտան նրանց հեշտորեն մուտք գործել աշխատաշուկա և ձեռք բերել նոր հմտություններ, որոնք էական նշանակություն կունենան նրանց

հետագա աշխատանքային գործունեության ընթացքում: Մենք կա-
ջակցենք բարձրագույն կրթական հաստատություններին այս նպա-
տականներին հասնելու համար բացահայտել նոր ու բազմապիսի
ուղիներ, օրինակ ամրապնդելով գործատուների միջև եղած երկխո-
սությունը, իրականացնելով ծրագրեր, որոնք կապահովեն տեսական
և գործնական բաղադրիչների հավասարակշռությունը, և հետևելով
շրջանավարտների կարիերայի զարգացումներին: Մենք կկիրառենք
ուսուցման և կացության համար միջազգային շարժունությունը՝ որ-
պես ուսանողների հմտությունները և աշխատանքային հնարավո-
րությունները ընդլայնելու ազդեցիկ միջոց»:¹

¹ http://www.ehea.info/Uploads/SubmittedFiles/5_2015/112705.pdf

Եզրակացություն

Որակական փոփոխությունների տեսանկյունից զարգացման ամենակարևոր միտումներից մեկը արդյունաբերականից հետարդյունաբերական անցումը կամ տեղեկատվական հասարակության զարգացման փուլ թևակոխելն է, որը բնութագրվում է գործունեության բոլոր ոլորտներում տեղեկատվության և գիտելիքի դերի մեծացմամբ, ինչպես նաև տնտեսական հարաբերություններում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների դերի կարևորմամբ: «Տեղեկատվական արտադրանքի» ի հայտ գալու հետ մեկտեղ տեղեկատվությունը և գիտելիքը դարձել են ցանկացած պետության տնտեսական զարգացման առանցքային գործոններ, տեղեկատվական ռեսուրսները կարող են դիտարկվել՝ որպես աշխատանքի միջոցներ, աշխատանքի առարկա կամ աշխատանքի արդյունքներ, ամեն երկրի համար իր նախնական ձևավորումն ուղեկցվում է արտադրության կառուցվածքում փոփոխություններով, ինտենսիվ արտադրություններում գիտելիքի մասնաբաժնի ավելացմամբ, որն էլ իր հերթին պահանջում է կրթական ծառայությունների ոլորտում համապատասխան ու համարժեք փոփոխություններ: Այնուամենայնիվ, ինտեգրացման գործընթացները պայմանավորված են գլոբալ խնդիրների լուծման համար ջանքերը միավորելու և ուղղորդելու անհրաժեշտությամբ, հետևապես նաև ենթադրում են կրթական ազգային համակարգերի ինտեգրացում կրթական համաշխարհային տարածք: Ըստ էության, ազգային կրթական զարգացման խնդիրները գործատուների պահանջներին և հասարակության շահերին համապատասխանեցնելը երկրում որակյալ կրթության ապահովման հիմնաքարն է:

Եվ ինչ է համագործակցությունն այս համատեքստում:

Համագործակցությունը կապեր ստեղծելու և հարաբերություններ հաստատելու գործընթաց է, որն ապահովում է Ձեզ տեղեկատվությամբ, խորհրդատվությամբ և հետագա տվյալներով, որոնք

կբարձրացնեն Ձեր կարողությունները տեղեկացված լինելու կարիերայի մասին որոշումներին, ինչպես նաև փորձառության կամ թափուր աշխատատեղերի մասին:

Այս հարաբերությունները հնարավորություն ունեն լինելու երկկողմանի փոխշահավետ և օգտակար, հատկապես երկարաժամկետում համալսարանների և աշխատաշուկայի միջև հաջող համագործակցություն ձևավորելու համար:

Այսպիսով, գործատուների համար համալսարանների հետ համագործակցության պատճառներն են՝

- ❖ իրենց մրցունակության և արտադրողականության բարձրացում,
- ❖ դեպի արդյունաբերություն համապատասխան ուղիների ապահովում,
- ❖ նոր տաղանդների գրավում,
- ❖ առկա անձնակազմի պահպանում և վերապատրաստում:

Համալսարանների համար գործատուների հետ համագործակցության պատճառներն են՝

- ❖ գործատուներին համապատասխան կրթական ծրագրերի մշակում
- ❖ այլ համալսարաններից իրենց առաջարկի տարբերակում
- ❖ ուսանողների՝ աշխատանքի ընդունման հնարավորությունների ընդլայնում
- ❖ իրենց հեղինակության բարձրացում:

Ամփոփելով, համալսարան-գործատու համագործակցությունը համալսարանի ռազմավարության և զարգացման ամբողջական և առանցքային բաղադրիչներից է:

ՆՇՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՆՇՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ